

šenj stopajo potem kmetijski strokovnjaki med ljudstvo ter ga uče in mu dajejo smernice za uspešno gospodarstvo.

Pred vojno so naši maloštevilni strokovnjaki delali z vso vmo in vzgledno požrtvovalnostjo za povzdigo in dobrobit našega kmetijstva. Akoravno je država štedila pri tej stroki na vseh koncih in krajih, dočim je imela za industrijo vse bolj odprte roke, moramo vendar priznati, da so takrat naši potovalni učitelji na primer doslegli v enem letu na gospodarskem polju več, kakor danes pet okrajnih ekonomov od preobrata sem. Razumevali so dušo kmeta, vglobili so se v njegov težavni položaj, študirali so razmere, gospodarske prilike in nepravilnosti in z ljubeznijo so se lotevali svojega nestranskega posla. Pomislimo samo na ogromno gospodarsko delo, katero so izvršili z novo napravo naših, po trtni uši uničenih vinogradov.

Sicer je res, da so bili tedaj njihovi službeni prejemki vsaj deloma v skladu s stroški za življenje, kar danes ne moremo reči in da peša pri takih razmerah tudi najjača moč, vendar pa iz tega še ne sledi, da bi morala pešati tudi strankarska objektivnost in ona globoka ljubezen do vsakega gospodarja, katera je dičila naše kmetijske strokovnjake tedaj, ko je še poveljeval zlati ovrtnik avstrijskega »Hofrata«. Sedaj pa je prišlo drugače. Mnogi kmetijski strokovnjaki so namreč po preobratu izgubili visoki cilj svojega poklica izpred oči (čast izjemam!) in so se žalibog posvetili samo strankarskemu delu za Firca in Pucelja. Praktična, nestranskarška podpora našemu kmetijstvu je izostala in če se je kje kaj delalo ali ustanovilo od teh mož, se je to storilo samo za in pod zastavo zelene internacionale. Kdor ni prisegel na ta prapor, je postal izdajalec in sovražnik — gospodarskega napredka.

Naš kmet in posestnik je radi tega izgubil zaupanje v objektivno sodbo sodnika, kateri bi stal za razpelom s sokolsko čepico na glavi in orjanskim znakom na prsih. Žal nam je, da so mnogi kmetijski strokovnjaki zašli s pravega pota objektivnega delovanja. Njihove zablode na strankarsko polje so bile prvi polom, kateri je zadel naše gospodarstvo v Jugoslaviji. Drugi polom v Kmetijski družbi, bo ostal še mnogo let krvaveča rana na našem narodnem telesu. Upajmo, da »Pokrajinska zveza slovenskih vinogradnikov« ne bo sledila poizkusem v Kmetijski družbi, kajti tretji polom bi bil preveč za naše šibko slovensko gospodarsko telo. Upajmo tudi, da se bodo naši slovenski kmetijski strokovnjaki zopet vrnili nazaj na staro pot, da bodo začeli vsestransko delati tako, kakor so delali pred vojno v blagor ljudstva in narod jih bo zopet spoštoval, ljubil in — poslušal.

Boj surovosti!

Glavni studenec surovosti so brezvestni časopisi, predvsem ostudna krstača, ki se je zavila v lepo ime »Domovina«. Če človek vidi lep naslov »Domovina«, si misli, to mora biti dober časopis. Če pa pogleda vsebino, mora biti prav močnega želodca, ako hoče prebiti vso strupeno vsebino. List je nalašč preračunan na to, da brezobzirno podira vse, kar bi moralo biti človeku lepo in sveto. Politika tega lista je strupeno zmerjanje, kakor da bi lintver bruhal iz svojih sedmero žrel ogenj in strup. Podlistki prinašajo nenravne, opolzke romane, ki strežejo čutnosti in pohujšujejo mladino. Novice iz raznih krajev niso nič drugega, kakor onemoglo obrekovanje duhovništva in cerkve, brez pravega vspod budnega zrna za ljudsko izobrazbo. Dopisniki so liberalni gostilničarji, ki za razburjanje ob pridigah, kjer se ljudstvu predčuje pogubnost zapravljanja, ali pa liberalni učitelji, ki hočejo doseči krono nedolžno pre-

«Nič, gospod Hinko! »Družinski dnevnik« in pismo za gospo soprogo.»

«Pa nesite pismo ženi in si dajte naliti kozarec dobrega za južino! Na moj račun! Dnevnik bom pa jaz pregledal tule pod drevjem. Bo za dolgčas.»

«Hvala lepa! Tisto o južni bom že sporočil. Pa z Bogom!»

Aleš je vzel dnevnik in mirno odkorakal kakor je prišel. Pod drevjem, kjer je imel svojo ležišče, je udobno ležal, in prižgal cigareto in začel listati po najnovejših novicah.

Nič ni bilo posebnega. Le na drugi strani so mu za trenutek obvisle oči na debelo tiskanem stavku: »Lesna družba Hrast ustavila plačila!«

Le za trenutek, pravim. Finančni strokovnjak ni bil. Nič hudega si ni mislil pod temi besedami. Najmanj pa to, da bi utegnil trpeti tudi njegov in Lenkin denar.

Hladno je listal dalje, zložil končno časopis, ga djal poleg se, si prijetno oddahnil in segel spet po svoji pisariji.

«Hinko —! Hinko —!» je zadonelo sem od hiše.

Koj pridem! — Že obed? je mrmral. »Nekoliko še poležim, naj se juha ohladi.« Ni se mu mudilo, kakor navadno ne.

Pa obed še ni bil pripravljen.

Aleš je našel Lenka v kuhinji. Sedela je pri mizi in si podpirala glavo. Na ognjišču so pojemaje vreli lonci, nekaj se je smodilo. Aleš je vihal nos,

In šele tedaj je opazil prepadli ženin obraz.

«Nekaj se je zasmodilo!» se je nasmehnil. «Si zato tako prestrašena?»

ganjanih narodnih mučenikov s tem, da obdelujejo v svojem »leibzurnalu« župnike in kaplane. Politična smer te giftno krote št. 2 (št. 1 je bil »Stajere«) je strogo srbijanska in centralistična, zato bruhla žveplo in ogenj na poslance SLS, ki bi že bili davno vsi na onem svetu, če bi se le ena tisočinka njih strupenih želj uresničila. Gospodarski del tega lista je v primeri z našimi gospodarskimi članki neznamen. Razne novice iz tujih krajev, ali zanimivosti iz zgodovine so prirojene tako, da se, če le mogoče, vsčipne kaka cerkvena ali verska naprava ali oseba. V tem oziru je pa pristno liberalen smešničar. Glavni namen je seveda, pri ljudstvu osmešiti kak verski obred ali kakega duhovnika. Sam satan se veseli tega oddelka, tako neumno in zlobno je urejen.

Ljudje, ki jim je poštenost življenja in lepota srca deveta briga, se naslajajo ob tem prepovedanem berilu in ne opazijo, da so že sami postali podobnih nazorov. Kako bo tak človek imel spoštovanje do cerkve in njenih zastopnikov, če teden za tednom bere najostudnejše napade na duhovnike in škofe? Ako sliši opomin, naj ne naročuje takih brezverskih listov, mora seveda biti radi tega užaljen, ker je tako zapisano v »Domovini«. Gorje pa vzgoji mladine, kjer šolarji dobe tak list v roki, če mlado srce se zastrupi z mržnjo proti veri in cerkvi, kar je sicer pravi namen takih listov. Zato pa, verni Slovenci: proč s slabim tiskom, proč s hudicevo golaznijo, proč s strupeno krotko, ki pravi da je »Domovina«. Mogoče je domovina, pa ne slovenska, ampak — peklenška.

PRIZIV PROTI SKLEPU ORMOSKEGA OKRAJNEGA ZASTOPA.

Ormoški okrajni zastop je v seji dne 30. novembra 1923 na podlagi § 6 zakona z dne 23. junija 1866 dež. zak. št. 22 sklenil pobirati kot izredni prispevek za nadpoprečno uporabo okrajnih cest znesek 50 din. od vsakega na železniških postajah Ormož, Središče, ozir. Moškanjci na- in razkladalnega tovornega blaga, katero se prevaža po okrajnih cestah ormoškega okraja, izvzemši preselitveno blago. Prispevke se računa za vagon 10 ton, ter se pri večji teži sorazmerno zviša.

Proti temu sklepu je vložilo ormoško vinarsko društvo v odprtem roku priziv, in sicer iz sledečih vzrokov:

1. Ako se izvede ta sklep okrajnega zastopa, se povečajo stroški za vsaki, v teh postajah nalovljeni vagon vina za 100 D, kajti 50 D se bode glasom tega sklepa računalo z raztovorjenjem vagona (prazna posoda) 50 D pa za polnjenje vagona.

2. Bi se tudi druge vinogradniške potrebnosti, kakor na primer galica, žveplo, umetna gnojila itd. podražila za 50 D pri vagonu.

3. V sedanji vinski krizi nikakor ne gre, da bi se vino in potrebščine vinogradništva tako izredno obremenila od domačih zastopov, posebno, ker je splošno znano, da nosi vinski pridelek največje davke v obliki zemljiškega davka, osebnodohodninskega in konsumnega davka ne glede na visoko procentne tozadevne pribitke in doklade.

4. Iz navedenih vzrokov je umevno, da plača vinogradništvo ormoškega okraja tudi največji del 490 odstotnih okrajnih doklad, in bo novo obremenjenje vinskih transportov, posebno za slaba in manjvredna vina iz leta 1922, in za vina iz pasivnega leta 1923 ne preneslo, razun tega bi ta davatev tudi odtok naših vin silno otežkočila.

5. Nova obremenitev vinskih transportov, pa ne bi obremenjevala samo producete, ampak vsled poslabšanja gmočnega položaja tudi naše viničarje.

Ako že zahtevajo interesi našega okraja novi »ku-

«Seveda — zasmodilo! Zgorelo je! Hinko, — naju denar!»

Aleš je začuden gledal.

«Zgorel — denar —?»

«Hinko —! Uničena sva! Družba »Hrast« je ustavila plačila! Najin denar je izgubljen!»

Sedaj se je Alešu zasvetilo. Strah ga je prijel, tembolj, ko je videl preplašeno ženo.

Nervozno je poiskal časopis.

«Ah, da — zares! Bral sem nekaj v »Družinskem dnevniku«. — Tule je! — Pa misliš da je tako hudo?»

«Hudo —? O ti —!»

Skoraj se je ujezila. Pa saj ga je poznala, svojega Hinkota, da je bil neveden in nedolžen kakor otrok v zadevah gospodarstva in denarja.

Mirno je nadaljevala:

«Hudo —? Najina sreča bo, če dobiva par odstotkov od tega, kar sva naložila v delnice! Najbrž pa nič! — Tule poglej, kaj mi piše najin pravni zastopnik!»

Aleš je sirmel v pismo. »Torej so tudi delnice izgubljene —?»

«Vse! — In od česa naj živiva —? Od tele pedi zemlje —? O Bog!»

Srečo je gledal Aleš jokajočo Lenko. Zdelo se mu je, da so ženin besede očitek zanj, ki ni nič delal, ki ni ničesar razumel in je puščal vso skrb ženi. Vest ga je pekla in sram ga je bilo. Zavedal se je, da je kot mož sedaj on dolžen svetovati in pomagati.

«Kaj naj storiva?» je zastokala Lenka in ga gledala z objokanimi očmi.

Obračal je pismo med prsti. Nekaj je moral reči. To je zahtevala njegova moška čast.

luk« v tej obliki in da se začnemo po srednjeveških metodah omejevali in postavljati dosežanemu prostemu prometu zopet okrajne »colninske šrange« potem zahteva Vinarsko društvo vočigled od 1—5 navedenih dejstev, da se vsaj naše vino kot najvažnejši proizvod našega ormoškega okraja oprosti te transportne obremenitve po 50 D za vsak vagon.

Toliko v pojasnilo našim vinogradnikom.

Sv. Boifenk pri Središču, dne 12. decembra 1923.

Robert Košar, t. c. predsednik.

Sejmi za živino zopet odprti.

Radi živalske kužne bolezni (slinovke in parkljevke) je pokrajinska uprava v Ljubljani zadnjo jesen na predlog uradnih živinozdravnikov prepovedala živinske sejme na Slovenskem štajerskem. Tozadevne uradne prepovedi, ki so se nanašale na prepoved sejmov v Mariboru in Ptuj, so izšle dne 20. septembra, 6. in 30. oktobra ter 13. decembra 1923. Živalska kuga je okužila na Slov. štajerskem nad 80 občin, največ v okraj. glavarstvih Murska Sobota, Maribor in Ptuj. Slinovke so zanesli tokrat v naše kraje živinski barantači z bušami iz Hrvatske in Bosne. Vsled tega je trpel slovenski živinorejec veliko škodo. Brezvestni ljudje so izrabili položaj, ter so med ljudstvom širili vesti, da sejmi sploh ne bodo več odprti, da ne bode nobenega izvoza živine ter da bodo cene še bolj padle. Tako so ti ljudje oškodovali pri nakupovanju živine nepoučene živinorejce za velike svote. Krivi pa so pri tem tudi ljudje sami, ker ne čitajo naših časopisov, na primer »Slovenskega Gospodarja«, ki poroča o cenah živine na drugih sejmistihih.

Tako je na primer v šentlentskem okraju nek brezvestnej oškodoval kmetico-vdovo. Dotična kmetica je imela na prodaj par lepo rejenih volov. Tehtali so 1580 kg žive teže. Za take vole bi bila primerna cena vsaj 56 K za en kilogram. Barantač pa je vdovi slikal razvoj cen živne v silno slabi luči. Pravil ji je, da cene strahno padajo, in da še bodo bolj padle. Res jo je preslepil. Prodala mu je vole kilogram žive teže po 42 K. Kmetica je torej dobila za vole 66360 K. Po dnevni ceni a 56 K za 1 kg žive teže pa bi morala dobiti 88480 K. Vdova je torej prodala vole za 22.120 K prepoznati. To je posamezen slučaj. Na enak način so brezvestnej oškodovali mnogo živinorejcev.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so od oktobra naprej neprestano dregali politično oblast, naj otvori živinske sejme. Poslanca Falež in Žebot sta meseca novembra in decembra trikrat posredovala v Ljubljani pri pokrajinski upravi ter pri okrajnih glavarstvih. — Isto je storil tudi poslanec Vesenj. Poslanci so doznali, da tiči glavna krivda zaprtja sejmov, ker občinski uradi okuženih občin niso poslali uradnega poročila, da je kuga ugasnila. V »Slov. Gospodarju« so se nato opozorili župani, naj pošljejo poročila takoj uradnim živinozdravnikom. Večina občinskih uradov je svojo dolžnost vestno izpolnila. Nato so poslanci SLS prosili pri vladi, naj pošlje uradnega živinozdravnika v okužene občine, da dožene, ali je živina še bolna ali ne. Pokrajinska uprava je poslala višjega živinozdravnika dr. Rajerja iz Ljubljane v prizadete občine. Ko se je ta gospod sam prepričal, da je zahteva naših poslancev po otvoritvi sejmov opravičena, je vlada našemu predlogu ugodila. Dne 29. decembra 1923 je preklicala prepoved živinskih sejmov in jih odprla.

V »Uradnem listu« št. 1 z dne 7. januarja 1924 je na strani 6 objavljen razglas št. 4049, ki določa:

«Ker je živalska kužna bolezen slinovka in parkljevka prestala, se razveljavljajo vse omejitve v prometu s parkljariji, ukazane z razglasi dne 20. septembra, 6. okt.,

«Mislim», je dejal počasi, «da bi bilo treba predvsem iti poprašati, kako stvari stoje —»

«Kam?»

«I no —. K vodstvu družbe —, k našemu odvetniku —»

«In potem —?»

«Saj bomo zvedeli. Sama si rekla, da se da morebiti še kaj rešiti. In če ne —»

«Pa kaj bova s tistimi ostanki?»

Aleš je nagubal čelo. Odločnost se je začrtala na njegovem obrazu.

«Treba bo poiskati novih denarnih virov —!»

Neverno se je nasmehnila.

To ga je zbudilo. Vzravnaval se je, oči so mu žarele.

«Ne boj se! Živela bova, četudi ne sijajno. Jaz bom delal —»

«Ti —?! Ali mar hočeš spet za tajnika, za — slugo h kakemu bogatašu?»

«Tisto ne. Morebiti znam še kaj več. — Kdo pojde v mesto?» je hitel nadaljevati, ker je Lenka že odpirala usta za nova vprašanja o njegovem »delu«. «Ti ali jaz?»

«Jaz —? Denarne zadeve so vendar stvar moških!»

«Pa pojdem jaz. — Ti pa pojdi z menoj!» je pridjal po kratkem premisleku.

In tako sta storila še tisti dan.

— — —

Brezskrbnega življenja v »Mirnem dolu« je bilo konec.

Lenkin strah se je uresničil. Družba »Hrast« je prišla v popoln konkurz. Dolgovi so daleč presegaali imetje. Člani so izgubili delnice in še plačevali bi morali.